پەزمەندەکردنی یاداشتەکان … ئەحمەد حاجی سامی

“لە خۆشەویستیدا هەموو شتێک ڕێگە پێدراوە. خەڵک دەیهەوێ وا ڕەفتار بکەی، کە هیچ کێشەیەکت نییە. بەڵام، خۆشەویستی کێشەیە”.
دێسەمبەری ٢٠١٩

لەناو دەمارەکانمدا، شیعرێک پیاسە دەکات. شیعرێک، تژی لە نەمری، لە گڕ، لە ئاڵتوون. بە ئاوریشم، شیعرە جوانەمەرگەکانی سەر لاشەت، پاقژ دەکەمەوە. عەتر لە شیعرەکانت بێزارە. لە بەهەشتە بچووک و بەجێماوەکەی منداڵیت، سەرینی فاحیشە خانەدانەکانت پێدام. بە چەرچەف، شیعرەکانمت شاردەوە. سەودات بە جەستە سەبووکەکەم و جلە دڕاوەکانم کرد. ئاو و قەوزەی پیسی زەنگاوەکانت دەرخواردام. فڕێتدامە بەردەم دوژمەکانی خودا. بەدوای خەوە خنکاوەکانی دوینەم کەوتم. خووەکانم لە خەمدا، داماڵی. وەکوو بۆقێکی وەڕز، لە قەرەباڵخی کتێبخانەکان هەڵاتم و پاشماوەی زەڕابەکانم لە گیرفانم کۆکردەوە. دەزانم هەموو شتێک لەوە خراپتر دەبێت… ئەوەندە بێدەنگ بووم، بەرگەت نەگرت. هاتی و گۆڕەکەمت ئاوەژوو کرد. سەمات بە ڕیخۆڵەکانم کرد. لافیتەکانت لێسەندمەوە. شیعرە پارچەبووەکانمت وەک تاوانبارێک، لە باخەڵت ئەسیر کرد. لە بەندیخانەی ناو پێلاوەکەت، لێوەکانمت زنجیر کرد. هەرگیز گلەییت لێناکەم. بەڵام، لە شەوێکی تەمی ساردا؛ نۆتە لەرزۆکەکانی نێو باوەشت دەکوژم. دەبمە ژەنەڕاڵێکی دڕندە و ئایندەت گوللەباران دەکەم. گەردەلوولێک، پڕ لە شیعری مردوو، پڕ لە خوێنی سپی، پڕ لە بارووت، بە خەونەکانم دەتەقێتەوە: شپرزەم… سەیرکە، چۆن بوومەتە فاڵچییەکی پیر و گەمە بە سێبەری گۆچانەکەم دەکەم. کە دەگەڕێیمەوە بۆ ڕابردووم و پارچە ونبووەکانم دەهێنمەوە. منیش کە قەرزی پینەچییەکانم پێنەدراوە، چەقۆ لە تەقەڵی برینەکانم دەدەم. لە مەڕاسیمی ناشتنی دەستەکانتدا، کڕنووش بۆ خوداکەت دەبەم. کۆگەی حەزرەتەکانت دەشکێنم و فوو لە فانۆسە خیانەتکارەکەت دەکەم: تووڕەبە، تا دەتوانی تووڕە بە…

بکوژ

گومڕا بووین؟ بە شیعر کەلەپچەت کردم. منت کوشت. وەک پەپوولەیەکی شەکەت، مۆمیات کردم. ئەو تەرمانەت ناشت، کە یاریان لەگەڵ دەکردم. ئەو پەنجانەشت قرتاند، کە بانگی مەرگیان دەکرد.

گۆرانییەکات لێسەندمەوە. گوێچەکەکانمت وەک میوەیەکی بۆگەن، وشک کردەوە. زمانمت لە دڵم دەرهێنا. بۆئەوەی چیدی جنێو بە زەردەواڵە ئیزعاجەکانی کەلێنی کتیبەکان نەدەم. بە کەفی دەستی سۆزانییەکان، نینۆکەکانمت بسمیل کرد. واتدەزانی گومڕام و نا بێ سوێند بە پیرۆزی قوببە و منارەکان بخۆم. بەڵام، مر□قبووم. مروڤێک، لە پرسیار و گومان.

دۆزەخ

بە ڕێدا دەرۆشتی و شیعرت لێدەکەوت. قیامەت و دیوار و قامچییت پێناساندم. کەوتم… لەنێوان داهاتوو و زەمەندا. لەنێوان خامەیەکی خەسێندراو و وەهمێکی نەزۆکدا. شیعریان پێفرشتم. ئێسقانەکانیان بەدیاری دامەوە. لە درزی شیعرێکی کورتدا؛ یادەوەرییەکانی دۆزەخم بۆ سەفتە کردی. کە هەڵمی سەر جەستە سووتاوەکانم دەبینی. کە قیژەی کیژ و دەروێشەکان لە گوێمدا دەزرینگایەوە. ئاگر، کڵپەکانی خۆی، بە شیعر ژیر دەکاتەوە.

پەیکەر

دەستت بە مەمکەکانتەوە نووساندبوو. بەسەر تاڵە وەریوەکانی سەرمدا خڵیسکای. ترست لە شیعر هەبوو. شەرمت لە ڕاوچییەکان دەکرد. لەناو زبڵدانەکاندا گەورە بووی. بەڵێنتدا: ئەگەر دووبارە لە دایکبوویەوە، زەمیلەیەک بەختیاری و خوری ملپێچەکەتم بۆ بهێنییەوە. پازماندەدا… بارانم بۆ خاوین دەکردیەوە، ئاوازم بۆ شەوەکانت دادەنا، ئایەتەکانم بۆ دەژماردی. لێرەدا، خودامان لەگەڵ نەبوو. ویستت بفڕیت. بەڵام، درەنگ لە دووروویی هاوڕێ ئەستێرەکانت تێگەیشتی. درەنگ دەستت بە قژت داهێنا. درەنگ خۆڵەمێشییەکەی منت بە با بەخشی. درەنگ فێری درۆ بووی… هێندە خەمگین مەبە، هیچ جوانییەک نامێنێتەوە. ئەوەی بۆ ئەبەد دەمینێتەوە، خوێن و برینە.

دەفتەر

سەدان حەرفت شەهید کرد. بوویە جادووگەر، وڕێنەت بۆ پەنجەرە و یەخت و ملوانکەکان دەکرد: شیعر روانینە لە داهاتوو. هەموو شتێک، لە تۆ پاکتر و جوانترە… جگە لە تەنهایی، هیچ شتێکی تر نییە، ئەرشیفی بکەیت. جگە لە تاریکی، هیچی دیکەت نییە، شانازیی پێو□ بکەیت. سەرزەنشتی دەستە خوێناوییەکانم مەکە. قەڵغان و خەنجەرەکەتم پێبدە. وەک ئەفسانەیەکی لائیک، هەرگیز لە گوناهەکانم خۆش مەبە. خودایەک، لەو نزیکانە هەیە.

ئاسمان

بە قەترەیەک ژەهری دامێنی کراسە پ□□یینەکەت، مردنت پیرۆز کردم. لە درەختەکان زوویر بووم. بە دزی منەوە؛ تورەگەکەی شانمت دڕاند. نهێنییەکانمت لە جزمەکەت حەشاردا. لەگەڵ خوداکانی سەرزەمین، فەرامۆشت کردم. دەنگێک، خۆی لە گەردەنت دەئاڵێنێت: چاوەنواڕی پێغەمبەرێکی تری زیندووببێتەوە؟ بەڵام، هیچیان ناتوانن فرمیسکەکانت بسڕن. لێرە، بەشەرێک هەیە، چیدی ئازارەکانی بۆ زەخیرە ناکرێت. کە پشت لە زەردەخەنەکەم دەکەی. کە هەموو دەرگەکانم بەڕوودا دادەخەی. کە زامەکانم دەبنە مۆری ڕەش ڕەش. کە هەمووتان پێمدەڵێن: تۆ لە رەچەلەکی ئێمە نیت، من دەگەڕێمەوە ئاسمان.

شار

لەناو دووکەڵ و جەنجاڵی ماشێنەکاندا، جێتھێشتم. بە شیعرت سپاردم. کە شیعر، شەڕکردنە لەپێناو مانەوەدا. کە لە بەرماوەی گۆمەکانم دەخوارد و بۆنی جۆگەی مزگەوتەکانم لێدەهات. بینیم، بال□ندەکان لە سەفەر گەڕانەوە. فریشتەکانیش بە دەستە تەزیوەکانیانەوە؛ بۆ ئەزموونکردنی ژیان، هاتنەوە. بەڵام، تۆ ڕاتکرد… ئاوڕتداوە و بۆ دواجار بە شکستەکانم پێکەنی. وەک شاگردێکی تەمبەڵ، سزاتدام. کە تەنها ستایشی پاڵەوانی نێو چیڕۆکەکانم دەکرد. کە من بڕوام بە ژیانێکی دیکە هەبوو. ژیانێک، بێحەشیش. بێشمشێر. بێ تەنهایی. بێترس و تۆقین. ئیدی کاتیەتی ئەو بایکۆتی فرمێسک و دوورییە بشکێنین. کە دووبارە بە شیعر، شۆڕشمان هەڵگیرساندەوە، تفەنگ و فیشەکدانەکانت ب□ ه□□□د□گرم. ب□د□م پ□یقینێکی ساردەوە، بۆت پەزمەندە دەکەم: ناتوانی بۆ هەمیشە شار چۆل بکەیت، چونکە، مر□ق ب□رهەمی شوێنە.

چاکسازیتان باش: 6 ملیۆن بە 40 ساڵ تەمەنەوە …عەلی مەحمود

محەمەد

جاران بەعس بە نەیارەكانی خۆی دەوت تابووری پێنج, دەترسم ئێستا ئەوەی دژایەتی موچەو خانەنشینی ئەم پەرلەمانتارە سوێند خواردووانەش بكات, یان رەخنە لە پڕۆژەكەیان بگرێت بیكەنەجاشی خانەنشین بە لیوا, یان ب□تە تابووری پێنج و لایەنگری كۆماری خوازەكانی ئیسپانیاو لە گەڵ ئانارشیستەكنی كەتەلۆنیا گۆڕ ون كرێت.
كەس دژ بەوە نییە چاكسازییەكی دادپەروەرانە بكرێت وەك شەو رۆژ بانگەشەی بۆ دەكەن, دڵشاد 100 مەتر زەوی نەبێت خۆی بسوتێنێت, ئێوەش 8,5 ملیۆن دینار وەربگرن, سەرۆكەكەشمان تەنها یەكێك لە ماڵەكانی ملیۆنێك مەتر دوجار بێت, ئێمە لە گەڵ ر□ككستن و چەند موچەیی ئێرەو بەغداو چی و چی نین, وەك لە گەڵ بن دیوار نین, ئاوهاش لە گەڵ بان دیوارو حەوت تەبەقەی ئاسمانیش نین, پێمان باشەو پێشتر بۆ یەكەمجار هەر ئێمە داوامان كردووە تەمەنی خانەنشینی بكرێتە 60 ساڵ لە كوردستان, بەهۆی بێكاری بەرفراوان و نەبوونی ژێرخانێكی پێشكەوتوو تا گەنجان تیایدا كار بكەن, ئەوەی هەمانە هەندێك نەوتە دەردەهێنرێت بە سەدەقەو ناوی حیزبەوە كەمێكیمان دەدرێتێ, ئەوی دیكەش بۆ خۆیان تەخشان و پەخشانی دەكەن.
ئێستاش ئێوە قچۆكەكەمان لۆ چاكسازی دەكەن بە عەمبەو بهاراتی□و□, لێ لە لایەكی دیكەوە بە پێی هەمان پڕۆژەی چاكسازی ئێستا لەبەر خاتری خاترانی پەرلەمانتاران و موچە باڵاكان لانی كەمی ساڵی خانەنشینی لە كوردستان لە 50 ساڵەوە كراوە بە 45 ساڵ و 15 ساڵی خزمەت, كە هێنانەوەی سانایە بەناوی رۆژنامەنوسی, پارێزەری, پێشمەرگایەتی, چوزانم هەزارو یەك ئاین و ئۆین و فرت و فێڵیان هەیە, سجل و دەفتەر و كونیە لای خۆیانە چۆنیان دەوێت وای رێكە خەن, بەو حاڵەشەوە هێشتا زیاتر لە 56,75%ی پەرلەمانتارانی زۆر خۆشەویستی عەدالەتخوازی خولی ئێستا نایانگرێتەوە, لە نیعمەتی خانەنشینی پلە باڵا كە خەونیان بوو بێبەش دەكرێن, هەشە لە خولەكانی پێشوتر چەندین سا□□ ك□ش 6 ملیۆنی خۆی موفت وەردەگریت و لە قسەی زلیش نەكەوتووە, بەوەشەوە هەنوكە هێشتا نایانگرێتەوە, ئێستا نوێنەرانی گەل بە 45 ساڵەكەش رازی نین هەوڵ هەیە كەمتری بكەنەوە بۆ 40 ساڵ, بۆ ئەوەی بەسزمانانە ئەمانیش لەو چەوراییە بێبەش نەكرێن, هەنگوین بۆ ئەوان و عەسەلیاتیش بۆ ئێمە.

لێ ئەم برادەرە عەبقەریانەی پەرلەمان لە خۆیان ناپرسن ئایا شتی

وا لەم جیهانە پان و بەرینە 149 ملیۆن کیلۆمەتر دوجارییە هەیە؟؟, یان درێژە بە داهێنانە عاجباتییەکان خۆیان دەدەن لە شتە سەیرو سەمەرەکانی دەسەڵاتداریتی کوردی, پەرتووکی گینزیش ئاگای لەمانە نییە, دەنا نوێنەرایەتی دائیمی بۆ تەسجیلکردنی عاجباتییەکانتان دەکردەوە لە پاڵ پەرلەمان و حکومەتەکەتان, چونکە هەر رۆژەی داهێنانێکتان هەیە, ئەگەر داهێنانەکانتان زانستی بوایە جوەی گەگە و ئەمازەن و تەنست و عەلی باباتان دەدا, ئازیزانم لە ئاستی جیهانیدا ناوەندی تەمەنی خانەنشینی 64,3ساڵە, وە بەهۆی ترس لە هەڵکشانی تەمەن و کەمبونەوەی هێزی کار, کە رۆژەی خانەنشینان ساڵ لە دوای ساڵ زۆرترە بەت لە ئاستی جیهانیدا, بۆیە شێوە لەسەر بەرزکردنەوەی تەمەن لە شەقامەکانی جیهان گەرمە, راست بەرزی دەکاتەوە, چەپیش داکۆکی لەوەی هەیە دەکات, نموونە ئوسترالیا ئەستا 65,5 ساڵە تەمەنی خانەنشینی لە ساڵی 2023 ەوە دەبێتە 67 ساڵ, وەلێ عاجباتییەکەی کوردستان هەموو پێکەوە داوای کەمردنەوەی تەمەنی خانەنشینی دەکەن, چەپ و راست و ئۆپۆزسیۆن و دەسەڵات نییە, بیر لە هاتنی رەبەت, بەرز بونەوەی ناوەندی تەمەن, کەبونەوەی گەنجان, شەڵەشی پیشەسازی چوار و زیرەکی دەستکردو شتی وا ناکەنەوە, گرنگ خانەنشینیەکەی خۆی بگاتە 6 ملیۆن بە ئەندازەی 80 جاری کەمئەندامەکی بەسزمان, ئیتر دنیا دەڕما بەسەر خەڵکدا لای ئەم نوێنەرە عەدالەتخوازو دەسەزانەی گەل مشکل نییست.

لە تورکیای دراوسەمان تەمەنی خانەنشینی لە کەرتی گشتی بۆ پیاو 60 ساڵ و بۆ ژنیش 58 ساڵە, لە ئەوانەی 25 ساڵ خزمەتی سەربازی دەکەن , کە تورکیا هەموو کات پێیەکی لەناو ئاژاوەو شەڕدایە بەیان هەیە لە 45 ساڵی خانەنشین بن, ئەویش دوای 25 ساڵ مانەوە لە سوپا, لەوە دەرچەت کەمترین تەمەنی خانەنشینی لە ئەندەنوسیایە کە 58 ساڵە, کوەیتیش دەیەوەت ئەوەی 30 ساڵ زیاتر خزمەتی کردووە خانەنشینی بکات پێش تەمەنی 55 ساڵی, رەنگ بەت پەرلەمانەکەی ئەمەش بەرەی شەڕ بەت, یان وا حیساب کرابەت, بۆیە بەسزمانانە لەبەر ختورەو ماندو بوون و تیشکی لیزەرو دوکەڵی فسفەر بیکەنە 40 ساڵ, لەوەتەی هەیە کە تەنها بوتەڵ ئاوەك و تاکە پەڵاوەکی لە وەشەنراوە, نەك سکود و ئاڵ پی جی و کیمیاوی و بایەلەجی, رەبەتی جەنگاوەریش پەشیانی نەگرتووە, فەڵەکەی بە فەڵەکەوانیش گیزەی نایات بەبان سەریانا, ئەوا مەگەلە کەپتەریش باوی نەماوە.

با ئەزموونەکانمان لە سەماڵەوە نەبەت, کە سەرەکەکەی لەو وەڵاتە قات و قڕەدا مانگانە دەفتەرەك دەلار دەخاتە تەنگەی باخەڵی, وەك

دکتۆراکانمان زۆرینەی لە دارفۆرەوەیە, نموونە لە وڵاتێکی وەك كەنەدا وەرگرن, ئەو پەرلەمانتارەی خۆی کاندید ناکات□و□ ب□□ هاوکارییەك دەكرێت تا کارێك دەدۆزێتەوە, نموونەی لە خولی رابردوو 18 كەسیان خۆیان کاندید نەکردەوە بۆ پەرلەمان, بە هەموویانەوە 1618850 دۆلاریان وەرگرت بۆ ئەوەی خۆیانی پێ بژێنن تا کارێك دەدۆزنەوە, ئەوەشی کاندیدەو دەرناچێتەوە هەمان بڕ وەردە گرێت, ئەوەی تەمەنی لە 55 ساڵ كەمتر بێت و 6 ساڵ كەمتر خزمەتی کرد بێت لە پەرلەمان خانەنشین ناکرێت, خانەنشینیەكەشی لەسەر سندوقی خانەنشینییە, كە خۆی لە تەواوی تەمەنیدا بەخشیویەتی, نەوەك پارەی نەوت كە سامانی گشتی هاووڵاتیانە نەك حیزب و سەر□ك□ و باجی خەڵك, كە ساڵانە لەماوەی پەرلەمانتاریدا 78900 دۆلاری خستۆتە ناو سندوقەكەوە, موچەكەشی 7800 دۆلارە مانگانە لەماوەی دەستبەکار بوونی لە پەرلەماندا, لە کوردستانیش موچەی پەرلەمانتار 7500 دۆلارە, داهاتی تاك لە كەنەدا 17ەمین وڵاتە لە جیهان و 46212 دۆلارە لە ساڵێكدا, عێراقیش 93 یەمینەو داهاتی تاك لە ساڵێك تیایدا 5738 دۆلارە, واتا یەك بە 8 بۆ 9 یە, بۆیە هێزی كڕینی موچەی پەرلەمانتاری کوردستان چەندین جاری كەنەدایە ئەگەر 8 بۆ 9 جارەكە نەبێت, بۆیە ئێوە لە گەڵ وان ژیانتان ئەرزو ئاسمانە های لایق, ب□ ئاگاداریشتان هەموو هاووڵاتیەك پێش ئەوەی بگات بە پەرلەمان لە كەنەدا پێشتر بە درێژایی تەمەنی دوای خوێندن یان هاوکات لە گەڵیدا کاری کردووەو باجی داوەو پارەی رشاندۆتە ناوو سندوقی خانەنشینیەوە, وەك منداڵی سەرکردەکانی ئێمە لە دایك بوونەوە لە ناوچەوانی پۆستیشی وەك تەمەن و قەزاو قەدەرەکانی بۆی نەنووسراوە, یان زۆری ئێوە لە جادەی قیریش لاتان نەدابوو, یان ئەوکات مەمە شوشە بە دەمتانەوە بوو, خانەنشینی ژەنەراڵانەی پێشمەرگە بوون, هەرچی لە وڵاتی سویسرایە پەرلەمانتار لە کاری پێشوتری دانا بڕێت, ئەمەش لایەنی نێگەتیف و پۆزەتیفی خۆی هەیە, لە بابەتی تردا دێینە سەری لە داهاتوودا, لەبەر عەیبەش باسی ئیفادو پرادۆو حیمایەی زاواو خەزوەکانتان دەشارمەوە.

هەرچی جیاوازی موچەی ئاسایی و پەرلەمانتاریشە, وەك بینیمان لە کوردستان 80 جارە, لەگەڵ كەمەندامێك, بنەماڵەی شەهید و زیندانی سیاسی و قوربانی جینۆساید و پێشمەرگەی دێرین, كە دەتانەوێت زۆرینەی بڕن, لەبەردەم ناپاڵم و چەكی کیمیاوی بوونە, یان لە ناو زیندانەکانی بەعس بوونە, لە فیلیمیشدا نەتان بینیووە 17 جارەو وێڕای ئەوەی قوربانیشیان بەخشیووە, كە ئێٍستا لەبەردەم بەرهەمەكەی ئەوان خۆتان با دەدەن, كەچی لە بەرازیل كە

نادادپەروەرترینە لە جیهان, جیاوازی موچەی پەرلەمانتار لە گەڵ ناوەندی موچە جیاوازییەکە 10,6 جارە, روسیا 5,8جار, ئیتاڵیا 5,5 جار, تونس 4,5 جار, ژاپۆن 3,9 جار, ئامەریکای قەڵای سەرمایەداری و نایەکسانی 3,1 جار, نەمسا 3 جار, ئەڵمانیا 2,8 جار, بەریتانیا 2,6 جار, فەرەنسا 2,2 جار, پورتوگال 2,1 جار, سویسرا 1,2 جار, ئیسپانیا 1,1 جار, چاکسازی ئەگەر کلکی ئەم نا دادپەروەرییانە نەکات , لە فێڵبازی زیاتر نییە.

ئایا دەزانن ئەوەی ئێوە داوای دەکەن 3 جاری موچەی سەرۆکی چینە کە ساڵانە 22 هەزار دۆلار مووچەیەتی, بە ئەندازەی 5 مانگی جێگیرەکەیەتی کە موچەکەی 13269 دۆلارە لە ساڵێکدا, بە ئەندازەی موچەی ساڵێکی سەرۆکی ئیریتریا و غینیا بیساوە, دوجار زیاترە لە موچەی سەرۆکی ئەندەنوسیا کە 230 ملیۆن دانیشتوانێتی کە 27400 دۆلار موچەی ساڵانەیەتی, دوجاری سەرۆکی مەکسیکە کە هەموو دەسەڵاتێکی هەیە, تەنها پایتەختەکەی 4 جار زیاتری هەموو هەرێمەکەی ئەوێیە, 6 جاری سەرۆکی مۆڵدۆقیایە کە ساڵانە 9264 دۆلار وەردەگرێت, 6 جاری سەرۆکی مەنگۆلیایە کە ساڵانە 11620 دۆلار موچەیەتی, دوجاری سەرۆکی مۆنتنیگرۆیە کە ساڵانە 33440دۆلار موچەیەتی, چوار جاری سەرۆکی نیپاڵە کە خاوەندی ئیفەرێستە تەنها 17548 دۆلار ساڵانەیەتی و تونس 16700 و ئۆزبەکستان 15600, بەهەمان شێوە باکوری مەکەدۆنیا کە موچەی 17250 دۆلار و سینیگال 15210 دۆلارو و سربیا 14950و سیرالیۆن کە موچەی 12220دۆلارە لە ساڵێکدا 9 جاری سەرۆکی سریلانکا 7380 دۆلار و ڤێتنام 8320 دۆلارە و 5 جاری موچەی سەرۆکی تاجیکستان 13200 و 6 جاری تورکمانستان 10800و ئۆکرانیا 11600, دوجاری سودان 29320 دۆلارە, ناوی وڵاتی دی زۆرە, جارێ بە قەناعەت هێنانی ئەوە هێندەم لە بەردەست و لە بیرە, دەشزانم وەك ئەوە وایە گوێزی هەورامانتان بە بژمێرم, ئەوەی خەونی پێوە دەبینن هەر دەتانەوێت, فێڵ و تەڵەکەکان چەندە حەیا بەریش بن .

لە کۆتادا وا مەزانن لە دورگەیەکین تەنها چاوپێکەوتنەکانی شەوانی ئێَوە دەبینین و دەبیستین, با ئەو دروشمە راست دەرنەچێت کە دەڵێت باوەڕ بە دوو کەس مەکەن, زاوا لە کاتی داخوازی , حیزبیش لە کاتی هەڵبژاردن.

لەودیو دیوارەکەوە … سێران محەمەد

خامەی سەر مێزەکە
زەمەنێکە نووستوە
هەر بۆ ژەمەکان هەڵدەستێ،
بۆ نا!
پەرداخەکەی تەنیشتی
لە بێ متمانەییدا
تینووی قومێ ئاوە،
سوراحییەکانی هاوڕێی
بنیان کونە.
.
لەبەردەمیدا
کورسییەکە
تۆزی لینیشتووە،
قودسییەتی:
لە نەبزواندنیدایە..
تەپڵەکی سیغارەکەش:
دەمامکی بەستووە
بە جوانترین ئینجانە
خۆی رازاندووەتەوە
دەبێ هەمیشە هاوڕای
تابلۆکەی بەرانبەری بێ!.

دەیان ساڵە زەمەن
لەم ژوورەدا وەستاوە
تەنیا جارجار
چرکەی کردنەوەی جانتا دیپلۆماتەکە
بۆ دەنگییەکان دەجوڵێنێ-
شیعرێکی مردووی لێ دەردێ
وەکو لێوی وشکی پەرداخەکە

*
لەدەرەوەی ژوورەکە
پرچی سپی شۆڕەبییەکان
دەیداتەوە لە زەوی..
نیوەی شەو تێپەڕیوەو
هەر بێدارن،
ئاونگەکان دەبینن کە توڕە دەبن
سەردەمانێ-
پرچی نێرگزە چاوکاڵەکانیان
تەڕ دەکرد،
کەچی ئێستا
نەك کانی!
نەك هێلانەی لەقلەقەکان!
رووبارەکانیش
تێکەڵ بە ئۆقیانووس دە‌کەن..
.
ئەوجا
هاوین دەبێ
خۆی لەبەر خۆرا هەڵخا
تا پۆشاکەکەی وشك بێتەوە
زوو پێڕاگا
بە چلەی بەهارێکی1
درەنگوەخت….2
***□
□□
پەراوێزو سەرچاوە:
..…
1- بەهاری کوردی..
………
2-
ناسنامەی شیعر:

- ساڵی نووسین: 2012
- ڕێباز سیمبوڵتزم
- تەکنیک: بەراوردکاریی دوو دیمەنی ناو ئۆفیسێکی داخراو و دەرەوە.
- تیما: گەندەڵیی، واقیع، هۆ، بەرەنجام..

3 – سەرچاوەی دەق/ بە ئینگلیزی:
/poemhunter.com/poem/behind-the-wall-5

- بە عەرەبی:
almothaqaf.com/ac/nessos-16/922918
- ئەم شیعرە لە یوتیوب:
youtube.com/watch?v=dUpjSEonqw4

سالێکی نوێ و ڕووداوەکانی هەفتەی یەکەمی… ئەحمەد کامەران

بە پێی ئەو سیستەمە گەردوونیەی کە بۆ مرۆڤ دانراوە بۆ بەڕێکردنی تەمەنەکانی ژیانی بریتیە لە دوازدە مانگ , واتە هەر ساڵێکی مرۆڤ لە دوازدە مانگدا خۆی دەبینێتەوە…
بەڵام ئەوەی کە لە درێژایی ئەو ساڵەدا دەگوزەرێت بۆ مرۆڤەکان بریتیە لە خۆشی و ناخۆشی و مردن وە هەروەها لە دایکبوونی چەندین مرۆڤی دیکە لە سەر ئەم گۆی زەویەدا,کەچی دەبینین زۆرجار ساڵێکمان بەلاوە ناخۆش و شووم بووە بۆمان کەچی ئاواتی ئەوە دەخوازین ساڵێکی تر بۆمان خۆشتر بێت , بەڵام خۆی هەرچەندە لە بنەڕەتدا ئەگەر سەیربکەین تەنها لە ژمارەیەکەوە بەرەو ژمارەیەکی دیکە هەنگاو دەنێین بەبێ ئەوەی هیچ گۆڕانکارییەکی ئەوتۆ ڕووبدات لە ژیانماندا بۆیە دەتوانم ئەم ژمارە گۆڕینەش بە بەشێکی دیکەی لە کەلتوورەکانی مرۆڤی ئەمڕۆدا هەژماری بکەم,ئەگەر بە هاتنی ژمارەیەکی تر بۆ مەبەستی خۆشی ئارامی بێت, کەچی دەمان توانی لە ساڵی پێشتر بەدەستی بێنین,ئیتر بۆچی ئاوات دەخوازین کە لە ساڵ و ژمارەیەکی نوێتر بەدەستی بهێنین .
ئەگەر بێت و ڕێگریەك یاخود بەربەستێکی درووست کراو لە بەردەم بەدەستهێنانی ئەو خۆشی و ئاسوودەیەدا هەبێت بۆ مرۆڤەکان نەك بە هاتنی ئەو ژمارە نوێیە بەڵکو بە هاتنی چەندین ژمارەی دیکە ئەو خۆشیە ناتوانرێت بەدەست بهێنرێت.
بۆ نموونە هەرێمی کوردستان لە ساڵانی ڕابردوو بە تایبەتی لە ساڵی 2014 بەولاوە کەوتە نێو گێژاوێکی پڕ لەجەنگ و ململانێ لە گەڵ گرووپێکی تیرۆرستی فکری کە ئەویش (داعش)بوو وە هاوکاتیش لەگەڵ

درووست بوونی قەیرانی دارایی کە ئەم هەموو ڕووداوانە بەرێکی خەڵکی هەژاری هەرێمی کوردستانی گرتبوو کە لە دەرئەنجامدا بە چەندین کێشەی کۆمەڵایاتی بەدوای خۆیدا هێنا , کەچی دەگەیشتنە کۆتا ساڵ خەڵکی ئومێدی ئەوەیان خواست کە ساڵێکی تر بەرەو باشی و ئاسوودەیی بڕۆین,کەچی ئومێدەکەیان بەجێ نەهات بەڵکو ساڵێکی تر هاتوو بارودۆخەکە زیاتر بەرەو خراپی پەشێوی ڕۆیشت,ئیتر بەهەمان شێوە ساڵەکە تێپەڕی بە ناخۆشی و دووبارە بەرەو ساڵێکی دیکە خەڵکی هەنگاوی دەنا ,هەربۆیە دووبارە ئومێدیان خواست کە ساڵێکی باشتر بێت بۆیان,بەڵام بە پێچەوانەوە زیاتر خراپتر بوو کە بووە هۆی کەمکردنەوەی مووچەی خەڵکی واتە لێرەوە ئیتر لە جیاتی ئەوەی ئومێد بۆ ساڵێکی تر بخوازن دڵیان بە ساڵانی ڕابردوو خۆش بوو, کەچی ئەمەش لە سەرەتادا ئاماژەم پێ کرد کە هۆکارەکەی بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە بەربەست و ڕێگری لە بەردەم تاکەکانی کۆمەڵگا درووست بووە لە بەرامبەر بە ئومێدەکەیان بۆیە هەرکاتێك ئەو ڕێگریانە کۆتایی هات ,ژمارە لەپاش ژمارەکان بۆ مرۆڤەکان خۆشتر دەبێت.

هەرچەندە ساڵ بە ساڵ کە تێپەڕی بەشێك لەو بەربەستانە لە بەردەم خەڵك کۆتایی هات بەڵام کەچی ئەو دڵخۆشیە زۆرە بەسەر ڕووخساری تاکەکانی کۆمەڵگاوە نابینرێت , ئەمەش بەهۆی ئەوەی کە ماندووبونی ساڵانی ڕابردوو بە ڕووخساریانەوە دەبینرێت یاخود بەشیوەیەکی کۆتایی تەوای ئەو بەربەست و کێشانە لە بەردەم تاکەکانی کۆمەڵگا کۆتایی نەهاتووە بۆیە ئەمەش وای کردوە ئومێدەکان لاوزتر بن بۆ داهاتوو,هەرچەندە جیاواز لەمانە کە لە ئێستادا هەفتەیەك لە ساڵی نوێمان تێپەڕ کردوە, کەچی ناخۆشی و بەربەستەکان لە بەردەم تاکەکانی کۆمەڵگا کۆتایی نەهاتووە کەچی لەسەرو هەموانە ئێستا تاکەکانی کۆمەڵگا لە ئێستادا لە بارودۆخێکی دەروونی سەخت دان لە هەموو ڕوویەکەوە ئەمەش بەهۆی ئەوەی کە لە سەرەتای ساڵی نوێوە ئاڵۆزی و ململانێی سەخت کەوتە نێوان دوو وڵاتی زلهێزەوە کە ئەویش ئەمریکا و ئێرانە هاوکات ئەمەش لەوەوە سەری هەڵدا کە سێ ڕۆژ لە پاش تێپەڕبوونی ساڵی نوێوە ئەمریکا کەسایەتیەکی گەورەی ئێرانی کردە ئامانج و تیرۆری کرد کە ئەویش قاسمی سولەیمانی بوو ,ئەمەش وای کرد هەڕەشەی جۆراو جۆر بێتە ئاراوە , هەربۆیە لە دەرئەنجامی ئەم هەڕەشە جیاوازانەوە ترس و دڵە ڕاوکێیەکی دەروونی بۆ تاکەکان درووست بووە چوونکە دەرئەنجامی ڕوودانی جەنگەگە لەنێوان هەردوولا تەنیا زیان بەو دوو وڵاتە ناگەیەنێت بەڵکو تەواوی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بە ئاگرەکەیانەوە دەسووتێنرێت بە تایبەتیش بۆ گەلی کورد کە تاکە نەتەوەیە لە هەر جەنگ و ململانێیەکدا بە درێژایی مێژوو کە

دەبینین بۆتە قوربانی لەنێوان ئەو دوو دەوڵەتەی کە جەنگەکەیان هەڵگیرساندوە , یان بە پێچەوانە کە هەرچەندە من لەو باوەڕە دام هیچ جەنگێك لە نێوان ئەمریکا و ئێران درووست نابێت , بەڵام وای لێ هاتووە کە خەڵکە لە پاش هەر ڕووداوێکی ناخۆش خۆی ئامادە بکات بۆ ڕوداوێکی تری نەخوازراو کە ئەمەش وا دەکات تاکەکان لە ڕووی دەروونیە تووشی ڕووخانێکی گەورە ببنەوە…

ئێمە … تێکست : د. چیا زەنگەنە وەرگێڕانی : پشکۆ ناکام

ئێمە
گوڵێکین تووشی
لەخۆبایی بوون
و
خۆ بەزلزان
و
خەفەت بار بووین
حەزمان لە تەخشان و پەخشان
رابواردن
خۆشگوزەرانی
بەڵام ئێمە
“برسی”ترین گوڵین
بۆ ریکلامەکانیش : شتێکی ترین
ئێمە لە گوللە نازانین
نە کوشتن..نە تیرۆر
بەڵام چونکە
” عورفی”شەڕکردن نازانین
شەڕ ئەکەین
لەیەک جیاوازین
و
بۆ ئەوەی ” سیاسەت” بخەینەکار
هەر هاوار ئەکەین

ووڵا تێک
هاووڵاتییەکەی لەسەر
سندوقی دەنگ دان
بوە بە کاڵا
ئەکڕێین و ئەفرۆشرێین
وەک:
دیاری و بووکە شوشە
وەک یاری مناڵان
لە دواوەوەی
هەر جوزەلەژەن
و
عەمامە بەسەر
و
سەرکردەیەک (!!!)
سەما ئەکەین
باس لە پێشکەوتن! لە شارستانیی
لە جیهان بینی
بەردەوام ئەکەین
کەچی تا ئێستاش
مناڵەکانمان فێرئەکەین
چۆن وێنەی ” تفەنگ” بکەن
چۆن تانک و دەمانچە وێنا بکەن
و
چۆن چەپڵە لێ بەن
و
سەما بکەن
بۆ سەرکردەکانمان
بۆ سەرکرداتییەکانمان
بۆ ژێرکەوتن و سەرکەوتنەکانمان
بۆ ڕاکردن و نەبەرد بەجێ هێشتنەکانمان
بۆ ئەوانەی
هەر دەنگێکی ئازدیان
لە سێدارە یا
و
هەموو خەوێک
و
هەر کەسێک ویستی

فێری نووسین بێ
لەبار برد
لەناو برد

ئەدەبی مناڵان/ دیـــــــاری جوان
… محەمەد بەرزی

بۆ جەژنی هاوڕێکەمان
هەموو لای بووین بە میوان

شەش مۆمیان بۆ داگیرسان
کەوتینە چەپڵە ڕێزان

بە دەوری کێک و مۆما
یەک یەک کەوتینە سەما

مۆمەکان بە فووی خۆشی
کوژانەوە هەر شەشی

خێرا چووینە سەر دیاری
پڕ بوون لە بووک و یاری

دیارییەکەی من زۆر جوان بوو
پەرتووکی منداڵان بوو

١ / ١٢ / ٢٠١٩

ئەدەبی منداڵان / پروشەی بەفر … فەرهاد ئەحمەد بەرزنجی

پروشەی کرد بەفری جوان
دێتەخوارێ ل□ ئاسمان
سپی بەوێنەی لۆکە
دنیا بوو بە بەفرۆکە
ئەم دیمەنە چەندجوانە؟!
وێنەی ناخی ئاسمانە
پێدەکەنێ بەجوانی
بۆمناڵانی سلێمانی
دەبەخشێ خۆشی ژیان
بە مناڵانی کوردستان
ئای چەند شادوئاسودەین؟!
لە بەفرا یاری دەکەین
شێوەکاری بچکۆلەین
ل□ بەفر پەیکەر دەکەین
لاوەند لامان وەستاوە
لەم دیمەنە ڕاماوە !
بەئایپادەکەی دەستی
تێکەڵ بەدنیای هەستی
زو زو وێنەمان دەگرێ
بۆیادگار هەڵیدەگرێ

٢٩ ـ ١١ ـ ٢٠١٩
فەرهاد ئەحمەد بەرزنجی

چیتر ماوە بۆ چاوەڕوانیی

؟!!…نەوازد بەندی

بۆچی نایەی
گەڵا هەڵوەریوەکان و
گەڵا نیوە سووتاوەکان
کۆکەینەوە و
درەختێکی لێ دروستکەین
بمابناتەوە بۆ بەهار ؟
بۆچی .. بۆ چی ڕازی نابی
هەنگاوە بێ ئامانجەکان
هەنگاوە بێ ئاڕاستەکان
کە لە جادەی تینوێتی و
برسێتی نامان ،
کۆ کەینەوە و
ڕێگایەکی لێ دروستکەین
بمانگەیەنێتە ڕووبار
بمانگەیەنێتەوە ماڵی نان ؟

ئێ ل□ بەرچی ڕازی نابی ،
ئەم پارچە پڕ لە ئازارەی
ناویان لێ ناوە نیشتمان ،
ئەم کەلە سەر و
چوار پەلە
ستەمدیدەیەی
کە ناویان ناوە ئینسان ،
تەڵاق بەین و
بڕۆینەوە
ماڵی خۆمان ؟

بڕوانە
هەرچی هۆنراوە و
چۆلەکە و
خاڵخاڵۆکە و
حاجی ل□ قلەق هەبوو ،
تەڵاقیان دا و
وازیان هێنا
لە شەڕ و

ئاشتی و
دانوستان
وازیان هێنا
لە ئەگەری چاکسازی و
کابینەی تازە و
شەڕە کورسی ناو پەرلەمان
وازیان هێنا لە درامای
بێ سەرەتا و
بێ کۆتایی
قات و قڕی و
هەواڵی بە پەلە و
قەیران ؟

تا کەی تێر نابی
لە هێزی فڵان چەتە و
لە چاکسازیی فڵان مافیا و
لە شەڕی فیسار نامەرد و
لە پاکسازی فڵان شەیتان ؟

تەمەن ئەوەندەی نەماوە
مابیشێتی
فرۆشراوە
بە کۆمپانیای شەڕ و
باج و
سندوقی دراوی
نێودەوڵەتی و
نەوت و
کۆبوونەوەی
حیزبی و
مەزهەبی و
میزاجی گەوجی
کۆمەڵێ گەمژەی
بێ ویژدان